

Onderwerp: keuze in Achttienhoven		Nummer: 620509	
In D&H:	05-03-2013	Steller:	Ir. G. Eggels
In Cie:	☐ BMZ	Telefoonnummer:	(06) 1161 4700
	☒ SKK 21-03-2013	Afdeling:	WSB

Oorspronkelijk voorstel:

- Een principekeuze te maken in de twee alternatieven-op-hoofdlijnen voor de watermaatregelen in Achttienhoven op basis van de bijgevoegde argumentatie: integrale aanleg van een bufferstrook of het plaatsen van een kwelscherm;
- Indien gekozen wordt voor de nadere uitwerking van de bufferstrookvariant, in te stemmen met het initiatief tot kavelruil samen met provincie Zuid Holland en LTO onder voorwaarde dat het scenario mét de bufferstrook onderdeel uitmaakt van het resultaat van dit proces. De aard en omvang van de buffer is onderdeel van het proces en wordt samen met de partners overeengekomen;
- In te stemmen met het voorstel om met brede agrarische vertegenwoordiging uit het AB inhoudelijk overleg te hebben, voorafgaand aan de commissie SKK op 21 maart 2013.
- In te stemmen met bestuurlijk overleg tussen gedeputeerde van Zuid Holland Han Weber en Patrick Poelmann met als doel de afstemming van ambities.

Dit voorstel (met DM-nummer 609941) is behandeld in de collegevergadering van 19 februari 2013.

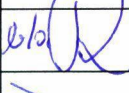
Aangehouden vanwege:

Betere formulering voorstel tekst.

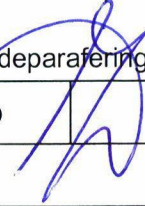
Tekst besluit gewijzigd

- een principekeuze te maken tussen de twee alternatieven-op-hoofdlijnen voor de watermaatregelen in Achttienhoven op basis van de bijgevoegde argumentatie zijnde:
 - het plaatsen van een kwelscherm;
 - integrale aanleg van een bufferstrook.
- Indien gekozen wordt voor de nadere uitwerking van de bufferstrookvariant, in te stemmen met het initiatief tot kavelruil samen met provincie Zuid Holland en LTO onder voorwaarde dat het scenario mét de bufferstrook onderdeel uitmaakt van het resultaat van dit proces. De aard en omvang van de buffer is onderdeel van het proces en wordt samen met de partners overeengekomen.
- dit voorstel ter consultering aan de commissie SKK van 21 maart 2013 voor te leggen.

Paraaf

Steller	
Hoofd afdeling	
Secretaris-algemeen directeur	

Medeparafering afdeling

MO						

Onderwerp: Keuze in Achttienhoven		Nummer: 620526	
In D&H:	05-03-2013	Steller:	Ir. G. Eggels
In Cie:	☐ BMZ	Telefoonnummer:	06 1161 4700
	☒ SKK 21-03-2013	Afdeling:	Watersysteembeheer
In AB:			
Portefeuillehouder:	Miltenburg		

Dit onderwerp wordt geagendeerd

- ☐ ter kennisneming
☒ ter consultering
☐ ter advisering
☐

Korte inhoudelijke omschrijving:

De Commissie SKK wordt gevraagd een uitspraak te doen omtrent de twee alternatieven-op-hoofdlijnen voor de te treffen watermaatregelen in Achttienhoven zijnde:

- A. het plaatsen van een kwelscherm;
- B. integrale aanleg van een bufferstrook.

AGENDAPUNT

Onderwerp: Keuze in Achttienhoven		Nummer: 609941 v6	
In D&H:	5-03-2013	Steller:	Ir. G. Eggels
In Cie:	☐ BMZ	Telefoonnummer:	06 1161 4700
	☒ SKK 21-03-2013	Afdeling:	Watersysteembeheer
In AB:		Inspraak:	☐ ja ☒ nee
Portefeuillehouder:	Miltenburg	Geheim:	☐ ja ☒ nee
	Besproken?		
	☒ ja, op 22 januari ☐ nee		

Eerdere besluiten: ☐ nee ☒ ja, namelijk

Voorstel / ontwerp-besluit

- Het Algemeen Bestuur heeft op 15 juni 2005 het Watergebiedsplan Zegveld en Oud-Kamerik vastgesteld (05.SPR/068).
- Het Algemeen Bestuur heeft op 21 december 2011 ingestemd met het toekennen van een voorbereidingskrediet van € 239.900,- voor het in goed overleg met de streek (via een open planproces) verder uitwerken van drie projecten uit de subsidieaanvraag Nota Ruimte middelen (dm#447055).

Wordt u voorgesteld:

1. een principekeuze te maken tussen de twee alternatieven-op-hoofdpijnen voor de watermaatregelen in Achttienhoven op basis van de bijgevoegde argumentatie zijnde:
 - A. het plaatsen van een kwelscherm;
 - B. integrale aanleg van een bufferstrook.
2. Indien gekozen wordt voor de nadere uitwerking van de bufferstrookvariant, in te stemmen met het initiatief tot kavelruil samen met provincie Zuid Holland en LTO onder voorwaarde dat het scenario mét de bufferstrook onderdeel uitmaakt van het resultaat van dit proces. De aard en omvang van de buffer is onderdeel van het proces en wordt samen met de partners overeengekomen.
3. dit voorstel ter consultering aan de commissie SKK van 21 maart 2013 voor te leggen.

	Paraaf
Hoofd afdeling	

Secretaris-algemeen directeur	
-------------------------------	--

Medeparafering afdeling					
MO					

--	--	--	--	--	--

INLEIDING

In 2011 hebben we Nota Ruimte subsidie verworven voor de realisatie van watermaatregelen in Achttienhoven. In het peilbesluit is afgesproken dat het peil in peilgebied Achttienhoven kan worden geïndexeerd: een jaarlijkse peilaanpassing aan de maaiveldaling van 2 cm per 3 jaar.

Groot knelpunt in Achttienhoven is dat wanneer het peil naar beneden gaat in de polder, de kwel vanuit het naastgelegen "Natura 2000" gebied "De Haak" logischerwijs toeneemt. In het peilbesluit uit 2005 is door de betrokken maatschappelijke partijen onderling overeengekomen dat daartegen maatregelen moeten worden genomen.

De afspraak in het peilbesluit is dat de huidige kwel niet verder mag toenemen. In bijlage 1 is een en ander verder uitgewerkt.

Het plan van aanpak Achttienhoven is gelieerd aan het watergebiedsplan Zegveld en Oud-Kamerik, omdat de maatregelen -waar nu het plan van aanpak voor geschreven is- zijn genoemd in het watergebiedsplan. In het watergebiedsplan Zegveld en Oud-Kamerik is destijds aangegeven dat de urgentie voor deze maatregelen niet groot was. De maatregelen zijn dan ook niet vanuit het watergebiedsplan opgepakt.

ARGUMENTEN

In dit vroegtijdig stadium een bestuurlijke keuze maken schept helderheid in het proces tussen de maatschappelijke partners in het veld. Een keuze nu geeft richting. Het waterschap schetst net als de andere partijen haar belang in het gebied en stelt zich, bewust van de maatschappelijke kosten-baten, als partner op. Naast de belanghebbenden en niet erboven.

Kiezen voor de bufferstrook betekent kiezen voor een zachte beheersbare overgang tussen natuur en landbouw, gericht op de toekomstige maaiveldalingen.

Kiezen voor een kwelscherm is kiezen voor een duurdere technische oplossing. Wellicht met minder maatschappelijke discussie, maar ook zonder gebruikmaking van de kansen van een integrale gebiedsontwikkeling. Technisch biedt een dergelijk scherm veel uitdagingen. Wanneer er geen voldoende goed en goedkoper alternatief is, zou het een denkbare oplossing kunnen zijn.

Er is echter ruimte voor een alternatief, zeker nu keukentafelgesprekken in Achttienhoven naar voren hebben gebracht dat de eigenaren en gebruikers van het gebied de kansen die een integrale bufferstrook niet onbenut willen laten. De kansen voor de bedrijven zitten in een herverkaveling en inzet van de grond van HDSR en BBL. Ook provincie Zuid Holland heeft aangegeven in het gebied te willen investeren, omdat hier de laatste (vrijwillige!) maatregelen te nemen zijn om de stikstofdepositie op de veenmosrietlanden in het Natura 2000 gebied De Haak te verminderen.

RELATIE MET ORGANISATIEMISSION, COLLEGEPROGRAMMA OF ANDERE BELEIDSDOCUMENTEN

Er wordt "bottom-up" samengewerkt met de gebiedspartijen in alle openheid. Het voorleggen van een keuze zoals in dit collegestuk is de wens van het bestuur, zeker wanneer het in dit vroegtijdige tijdstip gebeurt. Samenwerking van andere overheden om werk met werk te maken. Integrale gebiedsontwikkeling door het waterschap gebeurt niet veel, maar het zoeken naar de gedeelde belangen (*mutual gains*) blijkt effectief om duurzame oplossingen te bereiken.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

In het besluit van 21 december 2011 heeft het AB een voorbereidingskrediet van € 69.300 vrijgegeven voor Achttienhoven als onderdeel van € 239.000 voor de Nota Ruimte projecten.

Ook is aangegeven aan de Nota Ruimte-subsidie 50% co-financiering toe te kennen. Voor Achttienhoven is een bedrag van € 1.6 miljoen geraamd: 50% wordt gefinancierd uit Nota Ruimte subsidie en 50% uit eigen gelden van het waterschap (de subsidie is beschikt).

De globale kosten van de voorliggende keuze is opgenomen in onderstaande tabel. Deze raming ondersteunt de keuze, maar is nog geen aanvraag voor uitvoeringskrediet. Dat gebeurt na afronding van het planproces, wanneer weten hoe het plan er concreet voorstaat.

Globale kosten Achtthhoven	B. Bufferstrook		A. Bosweg (kwelscherm)		toelichting
	min	max	min	max	
Kale uitvoeringskosten (globale raming grontmij dec 2012), incl BTW	€ 270.000	€ 370.000	€ 830.000	€ 1.160.000	risico in dit stadium van raming 40%, opgenomen algemene kosten, winst-verlies en eenmalige kosten
Kabels en leidingen	€ 0,00	€ 5.000	€ 25.000	€ 50.000	lastig in te schatten in dit stadium
Aanvullende onderzoeken en proceskosten	€ 50.000	€ 75.000	€ 50.000	€ 75.000	hydrologisch onderzoek, waterbalansen, opstellen projectplan, zalenhuur
Engineering (IB en uitvoering)	€ 27.000	€ 37.000	€ 83.000	€ 116.000	10% van de uitvoeringskosten
Kosten projectleider 2013 en 2014 incl BTW	€ 127.000	€ 153.000	€ 92.000	€ 109.000	proces kleiner bij kwelscherm, risico urenoverschrijding 20%
Grondkosten (€ 4,50/m + risico 10%)	€ 31.000	€ 495.000	€ 5.000	€ 10.000	maximale grondkosten wanneer HDSR het eigendom blijft bezitten van 10 ha bufferstrook. Dit risico is niet groot, vanwege de wens van aanwonenden om grond bij de particuliere woning te verwerven en de wens van de agrariërs in het gebied om zoveel mogelijk grond in bezit en gebruik (evt. met beperkingen) te houden.
totaal	€ 505.000	€ 1.135.000	€ 1.085.000	€ 1.520.000	
eventuele ruimte voor aanvullende maatregelen binnen de subsidie zoals NBW en KRW	€ 1.095.000	€ 465.000	€ 515.000	€ 80.000	Het subsidiebedrag is € 1.600.000,- (50% Nota Ruimte en 50% eigen middelen). Er is ruimte voor aanvullende maatregelen.

KANTTEKENINGEN

Uiteraard zijn er ook kanttekeningen te plaatsen bij beide scenario's. In onderstaande tabel zijn de voornaamste opgenomen

Het eerdere risico van de subsidie deadline van 1 januari 2015 wordt door de provincie Zuid Holland ontkracht. De voormalige Rijksgelden zijn volledig ter beschikking van de provincie Zuid Holland. Zeker bij een hechte samenwerking tussen provincie en waterschap is de deadline niet zo hard. Een officiële uitspraak hierover wordt gevraagd in het gesprek tussen onze dijkgraaf en de verantwoordelijk gedeputeerde Dhr. Weber.

Kanttekeningen bufferstrook	Kanttekeningen kwelscherm
Kostenefficiënt: we doen precies dat wat we hebben afgesproken: geen toename van kwel uit de Haak door uitvoering van het peilbesluit uit 2005	Niet kostenefficiënt: we reduceren de kwel uit de Haak aanzienlijk. Dat is veel meer dan afgesproken in het peilbesluit in 2005.

Proces zal langer lopen, risico dat uitvoering niet voor 1 januari 2015 kan starten. Maar de deadline van de subsidie is bespreekbaar, de Nota Ruimte middelen liggen volledig bij de provincie ter beschikking.	Klein ruimtebeslag langs de Bosweg, procesmatig lijkt dit eenvoudiger. Technisch zit het risico op de lange termijn (doet het scherm nog wat het moet doen over 30 jaar?) en in de kabels- en leidingen.
Bufferstrook is nu ingezet op combinatie met vrijwillige stikstofdoelstellingen van de Provincie en relatief breed. Dit is gevoelige materie en betekent een risico voor de uitvoering. Het scenario van een smalle puur hydrologische variant wordt per direct meegenomen als de minimumvariant en is voldoende voor het peilbesluit, maar minder voor de agrarische structuur.	Op lange termijn een kostbare oplossing. Er is geen ervaring met lichte materialen op de lange termijn. Grote risico dat het scherm geen 100 jaar voldoende goed werkt, ook vanwege de bomen langs de kering. Risico voor de fundering van de Bosweg, de tuinen van de Boswegbewoners. Bij vervanging bij een reguliere afschrijvingstermijn van 30 tot 40 jaar hoge toekomstige kosten
Ruimte voor aanvullende maatregelen zoals inrichting droge waterberging, herstel Oude Meije met als doel het verplaatsen van de stuw De Haak, heel goed voor de waterkwaliteit van Natura 2000 in De Haak	Geen financiële ruimte voor aanvullende maatregelen, geen bezuinigingsruimte
De Bosweg zelf en de woningen langs de Bosweg profiteren van het vaste peil langs de Bosweg. Geen aanvullende maatregelen noodzakelijk	Bosweg en tuinen rond de woningen zakken mee met het polderpeil. Hogere kosten voor gemeente en particulieren. Overigens zijn de woningen zelf naar zeggen van de bewoners voldoende gefundeerd.

UITVOERING

Nog niet van toepassing

COMMUNICATIE

Er zijn inventariserende gesprekken gevoerd met grondeigenaren, provincies Zuid-Holland en Utrecht, BBL, LTO, Natuurmonumenten en gemeente Nieuwkoop. Zodra er meer duidelijkheid is over de richting van het project (bufferzone of kwelscherm) zal er verdere communicatie richting alle partijen plaatsvinden. Dit alles conform het Plan van aanpak en communicatieplan watermaatregelen polder Achttienhoven, zoals behandeld in de commissie SKK op 23 augustus 2012 (DM nummer 539106)

BIJLAGE(N)

☐ nee

☒ ja, namelijk

Bijlage 1 Inhoudelijke toelichting

Bijlage A Globale maatschappelijke kosten-baten analyse

Bijlage B Aanzet maatregelenpakketten

TER INZAGE

☒ nee

☐ ja, namelijk

Dijkgraaf en hoogheemraden,
dijkgraaf, P.J.M. Poelmann
secretaris-algemeen directeur, drs. J. Miedema

Bijlage 1 Inhoudelijke toelichting

Inleiding: Waar hebben we het ook alweer over?

In 2011 hebben we Nota Ruimte subsidie verworven voor de realisatie van watermaatregelen in Achttienhoven. In het peilbesluit van 2005 is afgesproken dat het peil in peilgebied Achttienhoven kan worden geïndexeerd: een jaarlijkse peilaanpassing aan de maaiveldddaling van 2 cm per 3 jaar

Groot knelpunt in Achttienhoven is dat wanneer het peil naar beneden gaat in de polder, de kwel vanuit het naastgelegen Natura 2000 gebied De Haak logischerwijs toeneemt. In het peilbesluit uit 2005 is door de betrokken maatschappelijke partijen onderling overeengekomen dat daartegen maatregelen moeten worden genomen.

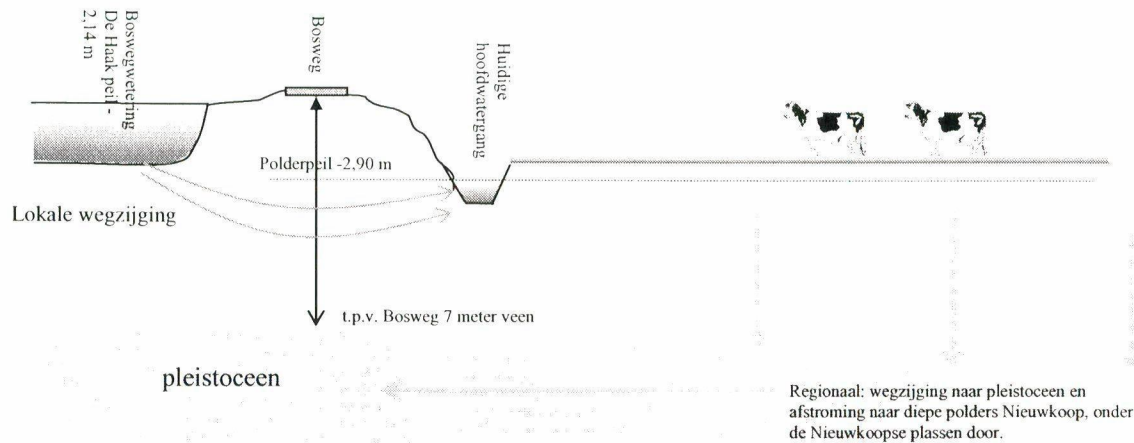
De afspraak in het peilbesluit is dat de huidige kwel niet verder mag toenemen.

De Haak en Achttienhoven waren een gebied met gelijk peil tot de ruilverkaveling in de jaren vijftig. Toen is ervoor gekozen om de nieuwe Bosweg aan te leggen en de Haak heeft zich zo kunnen ontwikkelen tot een uniek natuurgebied met veenmosrietlanden. Het agrarische deel van de polder is structureel verlaagd in peil om het boeren mogelijk te houden. Inmiddels is het peilverschil tussen de Haak en Achttienhoven opgelopen tot zo'n 75 cm (gemiddelde peilaanpassing is 4,5 cm per 3 jaar). In figuur 1 is een doorsnede over de Bosweg opgenomen.

De oude sloten in het gebied die vanuit hun oorsprong onder de Bosweg doorlopen zijn in eerste instantie afgedicht met turfblokken om de peilscheiding mogelijk te maken tussen De Haak en Achttienhoven. Omdat er toch nog een enorme lekkage door de oude watergangen onder de Bosweg bleef bestaan zijn de afdammingen een aantal jaren geleden verbeterd met lokale houten damwanden tot 6 meter diep.

Huidige situatie peilen en kwel

In 2010 zijn al een aantal gesprekken gevoerd met de ingelanden. Er zijn toen samen oplossingsrichtingen op papier gezet. Afgelopen najaar is over deze oplossingsrichtingen met de ingelanden en overheden doorgepraat. Er lijkt zich nu een grove tweedeling in oplossingsrichtingen af te tekenen:

- De Boswegvariant: aanleg van een kwel scherm, aanvullend of ter vervanging van de huidige kwel schermen om zo een kwelstroom onder de Bosweg onmogelijk te maken.
- Enkele bufferstrookvarianten: de buffer tussen natuur en landbouw wordt gevormd door de bestaande watergang aan de Achttienhovense kant van de Bosweg. Deze blijft op peil terwijl het polderpeil zakt volgens peilbesluit. Er moet een nieuwe hoofdwatergang aangelegd worden die meezakt met het polderpeil. De watergang langs de Bosweg kan niet meer als hoofdwatergang dienen. Over de aard en omvang van de bufferstrook zal samen met de maatschappelijke partners overeenstemming moeten worden bereikt.

Voor het robuust maken van het watersysteem hebben we een Nota Ruimte subsidie gekregen van € 800.000. Het college heeft daar in oktober 2011 co-financiering van een gelijk bedrag tegenover gesteld onder voorwaarde dat de subsidie wordt verworven. Aan de verwerving is inmiddels gedaan De provincie Zuid Holland heeft in 2012 de subsidie beschikt gestuurd.

Aan de subsidie is door de provincie Zuid Holland een uitvoeringstermijn vastgelegd: voor 1 januari 2015 moeten de werkzaamheden buiten gestart zijn.

Doelen in Achttienhoven

Het primaire doel: uitvoering peilbesluit, zodat de boeren verder kunnen en toekomstige inkomensderving door een te hoog peil wordt voorkomen. De urgentie wordt nu alleen nog ingegeven door de subsidie deadline. De drooglegging voldoet nog een aantal jaren aan de normen (zie het peilbesluit Zegveld uit 2005).

Wanneer we integraal kijken komen de volgende doelen bij:

- Landbouwstructuurverbetering door herverkaveling, waarbij ook percelen van HDSR en DLG kunnen worden betrokken. Bij realisatie van een bufferstrook zijn circa 10 boeren en particulieren betrokken, Integraal kijken naar de verpakking is dan een logische en effectieve stap vanuit mutual gains.
- Uitvoering van vrijwillige maatregelen in Achttienhoven om stikstofdepositie in De Haak te verminderen. Deze vrijwillige maatregelen zijn in de werkgroepen rond de Programmatie aanpak

stikstof overeengekomen. Er is tevens behoefte aan kleine vergrotingen van bedrijven, ingegeven door het veranderende landbouwbeleid.

- Realisatie van een deel van de wateropgave van Zegveld in Achttienhoven, omdat we in de verkaveling HDSR grond naar de voor waterberging geschikte locaties kunnen ruilen. Of en hoe we inrichten is van later zorg wanneer de wateropgave en de efficiënte maatregelpakketten helder worden;
- Verplaatsen van de uitlaat van de Haak richting de inlaat: scheiden van polderwater en natuurwater;
- Er bestaat zo een mogelijkheid om ruimte te bieden aan de toekomstplannen van het Veenweide innovatiecentrum.

Al deze aanvullende doelen zijn niet verplichtend, maar kunnen bijdragen aan de duurzame inrichting van het gebied waarbij voor iedereen voordelen te benoemen zijn.

De belangen per actor in Achttienhoven

HDSR

- Uitvoering peilbesluit. Urgentie door de relatief grote drooglegging nog niet heel groot, er treedt nog geen natschade op. Gebied vraagt wel om oplossingen en het waterschap is een proces gestart en heeft dus verwachtingen geschept (besluit commissie SKK 23 augustus 2012);
- Een goed en robuust watersysteem, daarvoor dienen watergangen en kunstwerken op te worden geknapt.
- Achttienhoven is geschikt voor invulling van een deel van de wateropgave ook vanuit Zegveld;

LTO

- Goed waterpeil: uitvoering peilbesluit uit 2005 zodat er verder geboerd kan worden;
- Geen vermeend gedoe met de ingelanden, het kwelscherm is het eenvoudigste omdat het geen ruimtebeslag heeft (uit de keukentafelgesprekken komt naar voren dat een bufferstrook in combinatie met een herverkaveling zeker bespreekbaar is);
- Landbouwstructuurverbetering is absoluut noodzakelijk. Daar zal het dan ook van komen, of het waterschap meedoet is afhankelijk van de doelen;
- Geen afname van areaal landbouwgrond, dus geen bufferstrook. Die zal niet meer intensief gebruikt kunnen worden

Natuurmonumenten

- Bescherming van De Haak door onder andere geen verdere inlaat van gebiedsvreemd water. Hiervoor is het noodzakelijk dat door verlaging van het peil in de polder de kwelstroom niet toeneemt omdat dat verlies van water betekent. Natuurmonumenten ziet dat de bufferstrook voldoende is, maar is voorlopig voor het kwelscherm omdat dit relatief snel te realiseren is en voor De Haak het meest effectief (niet alleen voorkomen van toename van kwel, maar ook forse kwelreductie);
- Stikstofreductie is ook van belang om De Haak te beschermen, maar de maatregelen daarvoor zullen wel ooit een keer worden genomen. Kwelreductie is "laaghangend fruit".

Agrariërs van polder Achttienhoven:

- Peil moet kunnen worden aangepast aan de maaiveldval
- Lokaal dient het watersysteem te worden aangepast, omdat de afwatering door slechte duikers en slechte onderhouden watergangen (ook door ingelanden zelf) niet goed wegstroomt. Droogleggingen zijn minimaal, het is allemaal centimeterwerk;
- Landbouwstructuurverbetering door een kleine herverkaveling is een blijvende wens;
- Snelheid is een wens: afzien van een paar hectaren landbouwgrond is acceptabel als wisselgeld voor een spoedige verkaveling;
- Goede sociale structuur: met z'n allen kunnen we er iets van maken.

Overige ingelanden:

- Uitbreiding particulier bezit met een stukje grond voor schapen of een paard is een grote wens, minimale bemesting moet mogelijk blijven. Dit kan een invulling zijn van de bufferstrook. Enige breedte van de strook is dan wel gewenst;
- Geen verzakte tuinen aan de Achttienhovense kant van de Bosweg, graag. Hoog peil houden is een voordeel rondom de woningen. De woningen en stallen zelf zijn allemaal goed gefundeerd;

- Geen peilverandering aan de De Haak zijde van de Bosweg, de woningen, tuinen en de natuur ondervindt schade.

Provincie Zuid Holland

- Uitvoering vrijwillige maatregelen uit de Programmatische Aanpak Stikstof wordt mogelijk door mee te koppelen met het realiseren van de waterbuffer (waterbuffer = meteen ook stikstofbuffer)

Het veenmosrietland in De Haak (hoewel niet live geïnterviewd)

- Vermindering van stikstofdepositie doet mij altijd bijzonder goed!

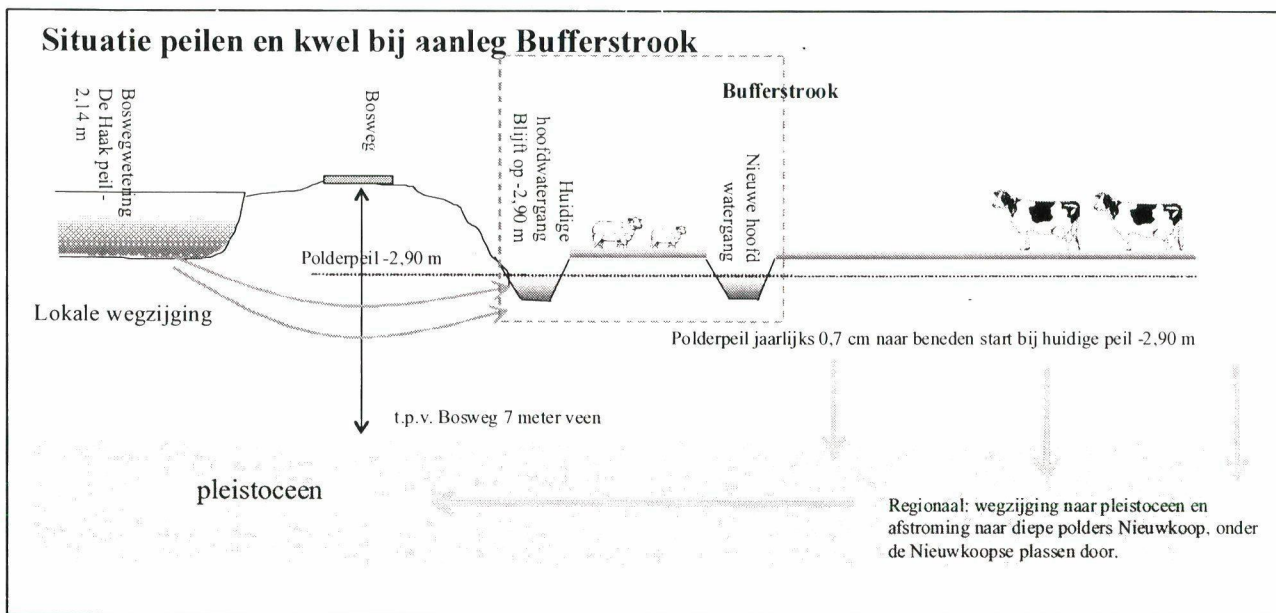
Inhoudelijke stand van zaken

Na de informatiebijeenkomst in juni afgelopen jaar hebben we in het najaar met IB en P&A een aantal inhoudelijke studies uitgezet. De effectiviteit van maatregelen is onderzocht en de kosten van maatregelen. De aanzet voor een maatschappelijke kosten-baten analyse is gedaan. In bijlage 1 is een eerste tabel opgenomen.

Bij P&A is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van een kwelscherm en maatregelen langs de Bosweg. Dat onderzoek is volledig intern uitgevoerd.

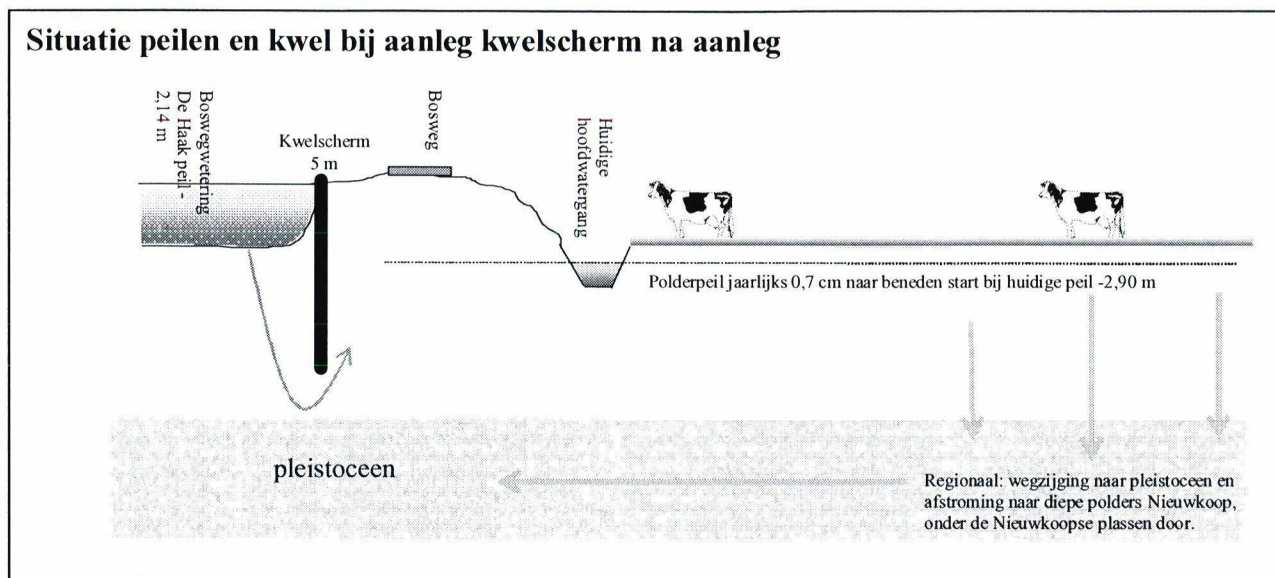
De hoofdconclusies uit de hydrologische studie van P&A zijn als volgt:

- De bufferstrookvariant is voldoende effectief om de kwel tussen De Haak en Achttienhoven niet te doen toenemen. Voldoende voor uitvoering van het peilbesluit dus! Zetten we het waterpeil in de watergang langs de Bosweg 10 cm op, dan reduceren we de kwel ook nog.

- Het kwelscherm is het meest effectief voor het tegenhouden van kwel vanuit de Haak: een diepte van 5 meter is voldoende om 50% van de huidige kwel te reduceren, maar we doen veel meer dan nodig. Dit is sec gekeken niet kostenefficiënt. Er is ook een zeer haalbaar alternatief in de vorm van een buffer.
- Mogelijkheden om water terug te pompen naar De Haak of water uit de Haak tijdelijk op te slaan zijn afgefallen omdat de waterkwaliteit in de Haak zo nauw komt. Vermenging van Haak-water met ploderwater zou het paard achter de wagen spannen. Overigens is de waterkwaliteit van polder Achttienhoven zeker niet slecht.
- Er kwelt circa 365.0000 m3 per jaar uit de Bosweg naar de polder.

Ons ingenieurbureau heeft onderzoek uitgevoerd naar de technische haalbaarheid van de verschillende varianten. Het onderzoek bestaat uit een bureaustudie en veldonderzoek naar bodemparameters. Dit onderzoek is gebeurd langs de Bosweg, maar ook in het veld voor uitvoering van de bufferstrookvariant.

De wateropgave

Een van de voorwaarden voor voortgang in Achttienhoven is het bekend worden van de wateropgave in Zegveld. Deze stelt het bestuur in april vast.

Vooruitlopend op de scenariobepaling met oplossingsrichtingen is met de regiobeheerder bekeken waar ruimte voor eventuele droge (= niet nat!) waterberging zou zijn. In Achttienhoven zijn er een aantal mogelijkheden omdat het gebied zo laaggelegen is en delen vlak voor het gemaal liggen.

De waterberging zou ingericht kunnen worden door een of enkele percelen in te zetten als overloopgebied wanneer er polderberging noodzakelijk is. De agrarische bestemming kan in stand gehouden worden en voor de schade door overstroming (waarschijnlijk circa eens per vijf jaar enkele dagen) wordt een vergoeding gegeven. Wellicht is het wel noodzakelijk de huidige hoge bemestingsfrequentie terug te brengen.

In Achttienhoven zijn er mogelijkheden om ruimte te creëren wanneer gekozen wordt voor de bufferstrookvariant omdat daar sowieso kavelruil voor plaats vindt. Ook kan een schoonwatertracé ingericht worden om het schone water uit De Haak af te voeren via de Oude Meije in plaats van rechtstreeks op de Slimmenwetering.

Stand van zaken wat betreft proces

Op 14 juni was een gebiedsavond. Op de uitnodiging om aan de keukentafel verder te praten is gehoor gegeven door mevrouw Schutz, toen woonachtig aan Bosweg 4, inmiddels verhuisd. We hebben ook gesproken met de gebroeders De Vos, verpachters aan Van 't Riet. Van de overige betrokkenen hebben we in eerste instantie niets vernomen. In september/oktober hebben we zelf actief de grondbezitters betrokken en gesproken (Bosch, Van 't Riet, Koot, Stolwijk, de gebroeders De Jong, De Boer). Bij deze gesprekken zijn ondergetekende en Willem Schuur aanwezig geweest. Het gesprek ging over de wensen van de ingelanden en de ontwikkeling van hun bedrijfsvoering. Dit vanwege een eventuele landbouwkundige structuurverbetering die mogelijk is, samen met de inrichting van de buffervariant.

Aangegeven is dat bij keuze voor het kwelscherm de financiële ruimte zal ontbreken om de waterstructuur én de landbouwstructuur te verbeteren. Naar verwachting kunnen wel nog wat kleine aanpassingen in het watersysteem worden gedaan zoals het vervangen van duikers. Uiteraard zal het waterschap in geval van een kwelscherm geen actieve rol vervullen in de kavelruil. Dat is niet nodig.

In geval van keuze voor verdere uitwerking van de bufferstrook zal het waterschap initiatief nemen tot:

- Opstellen van een gebiedsvisie voor onderzoek naar mogelijkheden aanvullende bebouwing langs de Bosweg in het kader van ruimte voor ruimte en landgoedontwikkeling;
- Aanscherpen van de globale grondexploitatie van Achttienhoven;
- Aanvragen van de kavelruilsubsidie en begeleiden van de kavelruilcoördinator;

Naar aanleiding van het bestuurlijke overleg in juli over de ecologische hoofdstructuur, is in oktober gesproken met natuurmonumenten en LTO. Ook gemeente Nieuwkoop is gesproken over de ontwikkelingen in Achttienhoven. Zowel LTO als Natuurmonumenten geven aan dat hun voorkeur uitgaat naar een kwelscherm, vanwege de effectiviteit voor de kwelreductie en de verwachte relatieve eenvoud van realisatie.

Voor het waterschap is het kwelscherm een kostbare en weinig doelmatige keuze. Uitgegaan wordt van een afschrijvingstermijn van 30 jaar, maar misschien staat het er wel 100 jaar. Gebruik van kunststof is de enige mogelijkheid binnen het bestaande budget: hout, staal, folie of bentoniet zijn te duur of technisch niet toepasbaar in dit gebied.

Ondertussen is ambtelijk nauw contact met de subsidieverstrekker provincie Zuid Holland. Binnen de provincie wordt gewerkt aan het maatregelenpakket voor de Programmatische aanpak stikstof (PAS). Er zijn lokaal maatregelen wenselijk en overeengekomen in de PAS om de veenmosrietlanden in De Haak te beschermen. Een kavelruil kan helpen om een strook langs de Bosweg te realiseren die zowel waterbuffer als stikstofbuffer is. Uiteraard kan een en ander alleen wanneer het beheer goed is geregeld.

Grondexploitatie

Inmiddels is samen met de grondcoördinator Jan van Bruchem en Willem Schuur van Grontmij een globale grondexploitatie opgezet. Daaruit blijkt dat er volop mogelijkheden zijn om in deze polder een integrale oplossing middels kavelruil en verplaatsing te realiseren. Voorwaarde hierbij is voldoende co-financiering door de Provincie Zuid-Holland. Gesprekken hierover worden gevoerd en het lijkt kansrijk te zijn. Indien de provincie mee financiert, zijn er ook mogelijkheden om middels ruimte voor ruimte of rood voor rood regelingen en door aan te haken bij een in ontwikkeling zijnde landgoed, geld terug te verdienen. Deze mogelijkheden zullen echter alleen aangepakt kunnen worden indien de Provincie bereid is om hier haar geld in te investeren. Voor ons Waterschap is dit een project waar wij niet zelf in kunnen en willen investeren omdat er teveel geld mee gemoeid is en het een te groot risico heeft in de huidige markt. De terugverdien capaciteit zal niet zo zeer het probleem zijn. Het risico zal zich vooral uiten in de tijdsduur waar het geld mee is vastgelegd in onroerend goed. Het Waterschap wil zich niet manifesteren als projectontwikkelaar en moet derhalve dit niet zelf willen ontwikkelen.

Bij de berekening van de benodigde grond voor de bufferstrook is uitgegaan van een breedte van 100m¹. Indien blijkt dat deze strook ook smaller mag zijn, zal de benodigde oppervlakte voor de bufferstrook afnemen. Hiermee kunnen de risico's qua overblijvend bezit in de bufferstrook evt. worden verkleind. Hier dient een inventarisatie plaats te vinden met de verwachte toekomstige eigenaren en hun wensen voor het toekomstig bezit, in relatie tot de doelen die het Waterschap nastreeft. De bufferstrook zal gezien de ligging langs de Haak aan agrarische beperkingen onderhevig zijn is de verwachting. Minder m² met beperkingen betekent minder verlies van waarde per m².

Met de provincie Utrecht is nauw contact vanwege de betrokkenheid van een BBL-perceel in Utrecht bij de kavelruil.

Integrale gebiedsontwikkeling

Door middel van een integrale gebiedsontwikkeling kan in een groot deel van de belangen van de betrokkenen worden voorzien. Het vergt wel een intensief gebiedsoverleg. Maar dan zijn we voor lange tijd klaar in het gebied. De bufferstrook vormt een geleidelijke overgang tussen natuur en landbouw onder particulier beheer.

Op het moment heeft HDSR circa 25 ha bezit in Achttienhoven, Wanneer deze geruild krijgen naar de westelijke kant van de polder (grond van Stolwijk) kunnen we ook daar een aantal doelen realiseren:

- Deel van de wateropgave Zegveld invullen door polderberging op maaiveld. Beheer door boer/particulier/landgoed met een blijvend agrarische bestemming. Ook binnen een landgoed kan een deel van het areaal agrarisch bestemd blijven;
- Herstel van de loop van de Oude Meije en de Oude Meije gebruiken voor afvoer van schone natuurwater uit de Haak (Natura 200 en TOP-gebied). Nu komt dat water direct in de polder. Het

verplaatsen van de stuw de Haak is ook een grote wens van Natuurmonumenten omdat zo de kwaliteit van De Haak toeneemt door een veel beperktere invloed van gebiedsvreemd water;

- Nieuwe hoofdwatgang en alles werkt weer. Huidige hoofdwatgang kan blijven liggen zoals hij ligt, geen gedoe met woningen omdat die in het lage polderwater komen en hun tuinen zien wegzakken. De meeste woningen zijn overigens op palen gefundeerd en zouden een laag peil volgens de huidige stand van kennis (geen bebouwingsonderzoek gedaan), technisch aankunnen.
- Woningen kunnen indien gewenst makkelijk aantakken op de hoge Boswegwatgang: eenvoudige realisatie van hoogwatervoorzieningen;

Aanwezige BBL en HDSR grond inzetten voor landbouwstructuurverbetering; **Vervolg: we staan voor een eerste principiële keuze!**

Wanneer het bestuur van het waterschap kiest voor de integrale gebiedsontwikkeling kiezen we er als waterschap voor om de leiding te nemen in een gebiedsproces. De uitvoeringskosten van de bufferstrook zijn aanzienlijk minder dan de uitvoeringskosten van een kwelscherm, maar het proces kost naar verwachting meer, simpelweg door een langere doorlooptijd. Die doorlooptijd is alleen beheersbaar wanneer de partijen open staan voor onderzoek naar de integrale bufferstrookvariant.

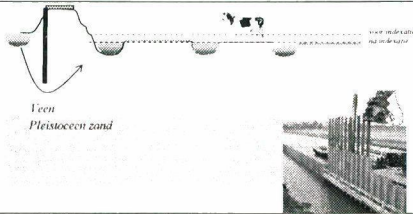
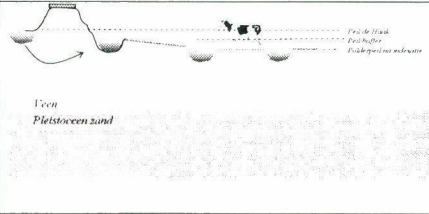
Deze keuze wordt aan de commissie SKK voorgelegd. Wanneer de keuze valt op het kwelscherm kan in het najaar de projectplanprocedure van start gaan. Naar verwachting kunnen we eind 2014 starten met uitvoeren.

Kiezen we voor de bufferstrookvariant en de integrale gebiedsontwikkeling dan is de verwachting dat we een jaar langer bezig zijn door de kavelruilen. De projectplanprocedure kan in het voorjaar 2014 starten. De uitvoering kan in 2015 starten.

De subsidietermijn is overigens zeer bespreekbaar voor de provincie.

Bijlage A Aanzet voor de kosten-baten analyse

Let op: dit is nog op grote lijnen en bedoeld als discussiestuk.

	Boswegvariant (kwelscherm)	Bufferstrook
<i>Impressie maatregel</i>	 Tveen Pleistocene zand	 Tveen Pleistocene zand
Kosten		
Kosten	5 meter diep scherm van proloc Uitvoering, proceskosten en aanleg risico van 40 % in deze eerste raming, € 1.085.000 tot € 1.520.000. Binnen Nota ruimte budget, maar weinig ruimte voor extra maatregelen.	Uitvoering, proceskosten en aanleg risico van 40 % in deze eerste raming, Ook hier gezien de prilheid van de ramingen een risico van 40 %: € 495.000 tot € 1.130.000 De spreiding is zo groot vanwege het risico dat er geen nieuwe eigenaar te vinden is voor de gehele bufferstrook van 10 ha. Heel pessimistische schatting. Investeringskosten ruim binnen budget, kosten proces risico.
Investerings en kapitaallasten	pm	Pm
Afschrijving	30 tot 40 jaar	30 tot 40 jaar
Beheer en onderhoud	pm Onderhoud jaarlijks: aanvulling bermen langs de Bosweg. Afschrijving in 30 jaar (geen ervaring op lange termijn). 40.000 euro per jaar minimaal. Regulier polderbeheer noodzakelijk	pm Afschrijving dammen en duikers in 30 jaar: ca 15.000 euro jaarlijks. Extra jaarlijkse onderhoudskosten circa € 5.000,- aan dammen en duikers. Lengte hoofdwatgang in onderhoud veranderd niet. De oude hoofdwatgang wordt tertiair en in beheer bij de aangelanden. De nieuwe hoofdwatgang wordt in de plaats daarvan onderhouden. Regulier polderbeheer goedkoper door opgeknapt systeem
Risico kostenoverschrijding	Beperkt in procedures, weinig ruimtebeslag, maar risico zit in materiaalgebruik en werking van het veen. Weinig ervaring met kunststof platen op de hele lange termijn. Kabels en leidingen en huisaansluitingen duur en lastig raambaar. Herinvestering over 30 jaar zeer denkbaar.	Maatregelen eenvoudig en robuust, passend bij het reguliere werk. Traject planvorming met kavelruil risico voor tijdsbesteding en subsidie. Risico exploitatie: deel kosten dekken door externe beheerders, Landgoed lijkt lastig in huidige tijden.

Watersysteem		
Aanpassen watersysteem in polder	Minder mogelijk, al het geld zit het kwelscherm. Wel zorgen voor ruimte voor het opknappen van de huidige hoofdwatgang.	Mogelijkheden om ook in de polder zaken aan te pakken. Geld gaat naar het watersysteem in plaats van in de grond
Kwelreductie vanuit De Haak	Kwelreductie 50%, maatregel zeer effectief op reductie kwelstroom Schatting huidige kwel = 365.000 m3/jaar	Bij peilhandhaving in Boswegvariant geen toename kwel vanuit De Haak: maatregel voldoende effectief: kwel is en blijft 365.000 m3/jaar.
Invulling Wateropgave	Wordt niet verder opgepakt, terwijl er ruimtelijk wel kansen liggen	Integratie met maatregelen in watersysteem Achttienhoven. Realisatie wateropgave Zegveld mogelijk
Schoon water	Geen wijziging in watersysteem, behalve autonome ontwikkeling	Afvoer schoon water De Haak via de Meije
Robuustheid	Twijfelachtig robuust, ontwikkelingen rondom scherm op langere termijn onbekend, groot risico. Scherm kan er nauwelijks nog uit. Omringende waterschappen houden zich verre van deze maatregelen	Robuuster: ruimte in het watersysteem, deels oplossen wateropgave, ook voor Zegveld. Door onderhandeling grond, ook kavelruil mogelijk en deels uitvoering Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in kavelruil mogelijk.
Agrarische sector		
Groeimogelijkheden	Uiteraard kan er ook nu verkaveld worden en zullen we als waterschap als grondeigenaar meedoen.	Maximaal. Extra maatregelen vanuit PAS/overige regelingen maken bedrijfsverplaatsing mogelijk. Geen huiskavels meer in Achttienhoven. Waterschap speelt actieve rol in verkaveling en aanvraag kavelruilsubsidie. Uiteraard in samenwerking met de LTO!
Natuur, landschap en inrichting		
Landschap	"look" verandert niet. Er ontstaat een kering ter plekke van de Bosweg na verloop van tijd	Verandering verkaveling door nieuwe hoofdwatgang.
Natuur	Kwelreductie van belang	Kwelreductie in mindere mate, maar verdere stikstofaanpak mogelijk
Inrichting	Weinig verandering ten opzichte van nu	Grote verandering vooral door nieuwe watgang. Ook wanneer een deel moet worden gefinancierd door een landgoed

Bijlage B Eerste aanzet voor de maatregelpakketten

De beide varianten behelzen de volgende maatregelen:

A. De Boswegvariant (het kwelscherm):

- In uitvoering is de meest handige methode om het kwelscherm als oeverbeschoeiing in de Boswegwetering aan de Boswegzijde aan te brengen
- De huisaansluitingen van de nutsvoorzieningen moeten worden aangepakt (risico!)
- Verplaatsen van de stuw De Haak naar de inlaat van De Haak
- Opknappen huidige hoofdwatergang: opknappen circa 10 duikers.
- Geen landbouwstructuurverbetering.
- Eventuele inrichting van waterberging op maaiveld of herstel van de loop van de Oude Meije pas in tweede instantie nadat gebleken is dat de kosten voor het kwelscherm goed zijn geraamd.

B. De Bufferstrook

- Opstellen van een gebiedsvisie om toestemming van gemeente te krijgen voor ruimte voor ruimte en wellicht een landgoed (uitwerking is uiteraard in deze tijd onzeker. Nader onderzoek zal haalbaarheid aantonen)
- Wanneer we samen met de provincie een stikstof en waterbuffer uitvoeren: aanleg van de watergang van circa 1000 meter lengte op circa 100 meter parallel aan de Bosweg. De buffer wordt 10 ha (circa 100 maal 100 m).
- Verkoop van stukken van de buffer aan particulieren voor hobby-gebruik. Inschatting is dat, dat met circa 5 ha van de 10 lukt.
- Een puur hydrologische buffer kan smaller (5 tot 10 meter). Beheer door particulieren is dan minder aantrekkelijk.
- Afdammen van de watergangen in de bufferstrook. Deze blijven op het huidige peil en worden gevoed vanuit de Boswegwetering
- Aansluiten van de nieuwe watergang op het bestaand afwateringssysteem;
- Herverkavelen en plaatsen bruggen en/of kavelpaden over de Oude Meije voor toegang percelen
- Uitplaatsen van de boerderij in de bufferstrook: stikstofreductie, maar vooral ook meer ruimte voor de zittende boeren. Dit kan alleen maar wanneer provincie mee financiert: dat is bij realisatie van stikstofreductie in de buffer

Aanvullende maatregelen voor NBW en KRW, mogelijk binnen subsidie bij keuze voor buffer

- Verplaatsen stuw Achttienhoven naar de inlaat
- Herstel Oude Meije om nieuwe afvoer De Haak mogelijk te maken
- In kavelruil ruimte creëren voor wateropgave in de vorm van droge waterberging
- Inrichting van deze waterberging